

БИОГРАФИЈА НА ПРОФ. ГЕРМАНИЈА ШОКЛАРОВА-ЉОРОВСКА

Професор Германија Шокларова-Љоровска е родена на 02.08.1939 година во село Герман, Преспа, Егејска Македонија. Раното детство го поминала во родното село. Во 1948 година емигрирала во Југославија, каде што ја прифатил Црвениот Крст и ја сместил во детски дом за бегалци од Егејска Македонија во Банат, во банатското гратче Бела Црква во Војводина. Таму завршила осмолетка на македонски јазик и петти и шести клас гимназија на српскохрватски јазик. Во 1956 година по барање на родителите се префрлила во детскиот дом за бегалци од Грција во градот Шчеќин во Полска, таму ја завршила гимназијата и матурирала на полски јазик. По матурата студирала Словенска филологија на Јагјелонскиот универзитет во Краков, под раководство на акад. Фр. Славски. Студиите ги завршила како најдобар студент на Јагјелонскиот универзитет од странските студенти и најдобар студент на Славистика од својата генерација. Напишала магистерски труд (во превод): „Говорот на село Герман во Егејска Македонија“ и го одбрала со одличен успех.

По враќањето во СФРЈ во 1966 година Шокларова се вработила како асистент во Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ во Одделението за лексикологија и лексикографија. Во 1981 година е избрана во звањето виш стручен соработник, во 1985 година била избрана во звањето научен соработник. Во Институтот Шокларова работи врз картотеката на Големиот толковен речник, како и врз „Речник на јазикот на македонската народна поезија“. Во нејзино авторство се над 2000 речнички статии, т.е. над 1000 страници чуван текст. Таа е автор на статиите со почетна буква „В“, објавени во првиот том на Речникот, како и на статиите со почетна буква „К“, коишто влегоа во состав на третиот том и дел од статиите со почетна буква „М“, кои се дел од четвртиот том. Лексиколошките статии од Шокларова не само што се многу совесно составувани, туку и сведочат за нејзината широка теориска подготовка и начитаност, како и за способност да

се уловат и хиерархиски да се средат сите семантички, синтаксички, па и стилски варијанти во употреба на една лексема и да се идентификуваат коректно нејзините морфолошки варијанти. Споменатите статии одговараат на барањата на современата лексикологија којашто сè пошироко ја вклучува во својот домен и граматичката информација.

Покрај обврските во Одделението, Шокларова наоѓа време и за стручно усовршување. Во 1968 година завршила курс по чешки јазик во Прага. Ги одржува редовно своите врски со колегите-лингвисти во Полска, повеќепати и престојувала во таа земја што ѝ овозможува да го зачува активното знаење на полскиот јазик и да ја следи полската научна продукција од подрачјето на славистиката и на полонистиката. Во учебната 1988/89 година редовно ги следи сите три циклуси предавања по полска книжевност што на Универзитетот „Кирил и Методиј“ ги држеа професори гости од полските универзитети.

Шокларова зема живо учество во научниот живот на скопскиот лингвистички центар, редовно посетува предавања на гости од странство и од другите југословенски центри, учествува во дискусии, реагира на сите теориски и методолошки новости од подрачјето за кое се интересира. Учествувала со реферати, повеќепати, на Научната дискусија во Охрид, на полско-македонските симпозиуми во Скопје (1985) и во Катовице (1989), на заседанието на Меѓународната комисија за изучување на граматичката структура на словенските јазици (Битола), на конгресите на славистичките друштва на Југославија.

Објавените научни трудови во научните списанија во земјата и во странство добро ги одразуваат нејзините интереси: полонистика и македонистика, лексикологија и синтакса. Најбројни се статиите поврзани со семантиката и синтаксата на темпоралните конструкции во македонскиот и во полскиот јазик. Со оваа проблематика е поврзана и темата на докторската дисертација што Шокларова ја пријавила во 1983 година на Филолошкиот факултет во Скопје, што ја подготвила под раководство на акад. Б. Видоески и акад. Зузана Тополињска и што успешно ја одбранила во март 1989 година. Меѓутоа, додека во поранешните статии авторката му приоѓа на проблемот главно од формалната, синтаксичка гледна точка, во докторскиот труд го разгледува и го толкува јазичниот материјал на семантички план, тргнувајќи од

определени претпоставки поврзани со карактерот и хиерархијата на временските релации одразени во јазичниот текст. Насловот на тезата гласи „Изразување на временските односи во македонскиот јазик во споредба со полскиот“. На околу 400 страници ракопис авторката анализира како во македонскиот текст се одразуваат временските релации меѓу два настана и кои се полските еквиваленти на соодветните македонски конструкции. Се земаат предвид, како сложените временски реченици, така и исказите во кои една од дел речениците е формализирана врз база на глаголскиот прилог, глаголската именка и/или глаголска придавка. Трудот на Шокларова е објавен во серијата „Посебни изданија на Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“ во Скопје. Тој суштествено ги проширува нашите знаења од доменот на синтаксата на македонскиот стандарден јазик, а претставува и драгоцен придонес кон теоријата на граматичката конфронтација и конкретно, кон проектот „Полско-македонска конфронтација“, што е предмет на соработка меѓу полските и македонските лингвисти, а во координација со Македонската академија на науките и уметностите и на Полската академија на науките.

Професор Шокларова е докажан научен работник на подрачјето на македонистиката и на полонистиката.

Покрај својата научна активност, Шокларова активно била вклучена и во општествениот живот. Неколку пати била член на Советот на ИМЈ, претседател на ОО ССМ при ИЈМ, претседател на Научниот совет на ИЈМ, член на редакцијата на списанието „Македонски јазик“, член на Советот на Филолошкиот факултет во Скопје, член на Советот на Институтот за национална историја, делегат во Универзитетското собрание и др. За својата научна и општествена дејност наградена е со Орден на трудот со сребрен венец (1985), а има и добиено плакета по повод 40-годишнината од основањето на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ и плакета на Универзитетот „Свети Кирил и Методиј“ за реализација на наставата и воннаставните активности на групата за полонистика по повод 50-годишнината на полонистиката при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје (2009).

016:929 Шокларова-Љоровска, Г.

**БИБЛИОГРАФИЈА НА
ПРОФ. ГЕРМАНИЈА ШОКЛАРОВА-ЉОРОВСКА**

1972

1. „Фонолошкиот систем на говорот на С. Герман“, во *Македонски јазик* год. XXIII 1972, 293-307, (“Gwara wsi German w Macedonii Egeskiej“, магистерска работа напишана на полски јазик и одбранета во 1964 год. на Јагелонскиот универзитет во Краков (Полска). Работена е под менторство на акад. проф. Франтишек Славски. Статијата претставува дел од магистерската работа)

1979

2. „Предлогот **в**, **во** во јазикот на македонската народна поезија“, во *Литературен збор*. – Скопје: 1979 (XXVII), 2, 29-40.
3. „Нов толковен речник на полскиот јазик“, во *Македонски јазик*. – Скопје: 1979 (XXX), 229-231.

1980

4. „Сложени зборови во македонскиот јазик со посебен осврт на сложенките“, во *Литературен збор*. – Скопје: 1980 (XXVII), 3, 31-39.
5. „Значењата и употребата на прилогот **каде** во јазикот на македонската народна поезија“, во *Македонски јазик*. – Скопје: 1980 (XXXI), 283-288.

1981

6. „Употребата и значењата на лексемата како во јазикот на македонската народна поезија“, во *Литературен збор*. – Скопје: 1981 (XXXI), 5, 43-49.

1982

7. „Значењата и употребата на предлогот **кај** во јазикот на македонската народна поезија“, во *Литературен збор*. – Скопје: 1982 (XXIX), 2, 25-31.
8. „Зависносложените временски реченици со сврзникот **кога** во македонскиот литературен јазик“, во *Литературен збор*. – Скопје: 1982 (XXIX), 4, 25-40.
9. „Зависносложените временски реченици со сврзникот **штом** во македонскиот литературен јазик“, во *Литературен збор*. – Скопје: 1982 (XXIX), 4, 37-44.

1983

10. „Зависносложените временски реченици со сврзниците **откога** и **откако** во македонскиот литературен јазик“, во *Литературен збор*. – Скопје: 1983 (XXXIV), 2, 47-54.
10. „Проширувањена валентноста кај глаголите што значат ден или ноќ“, во *Македонски јазик*. – Скопје: 1980 (XXXIV), 191-194.
11. „Речник на македонската народна поезија (под редакција на Тодор Димитровски)“. Обработувачи на I том: Мирјана Гилова, Тодор Димитровски, Димка Митева, Германија Шокларова-Љоровска. – Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, 1983.
12. „Конструкциите за непосредна претходност во македонскиот јазик и нивните еквиваленти во полскиот“, *Славистички студии*. – Скопје: 1984-1985 (IV-V), 177-182.

1985

13. „Линеаризација во рамките на временскиот период“, во *XI научна дискусија при Семинарој за македонски јазик, литература и култура во Охрид, 13-16 август 1984*. – Скопје: 1985, 91-96.
14. „Конструкциите со конекторот **пред да** во македонскиот јазик и неговите еквиваленти во полскиот“, XIII научна дискусија при Семинарој за македонски јазик, литература и култура во Охрид, 25-28 август 1986, во *Македонски јазик*. – Скопје: 1985-1986 (XXXVI-XXXVII), 217-223.

15. „25 години лекторат по полски јазик во Скопје“, во *Македонски јазик*. – Скопје: 1985-1986 (XXXVI-XXXVII), 420-421.

1986

16. „Временски релации на настаните како основа на друг вид релации (временско-условни односи)“, во *XII научна дискусија при Семинарој за македонски јазик, лиџераџура и кулџура во Охрид, 12-15 авџустџ 1985*. – Скопје: 1986, 19-28.
17. „Зависносложените временски реченици со сврзниците за непосредна претходност во македонскиот литературен јазик и нивните еквиваленти во полскиот литературен јазик“, во *Studia linguistic Polono-Jugoslavica – Wrocław, Warszawa, Kraków ... , Polska Akademia Nauk, Instytut Jęzыka Polskiego*, 1986, 4, 207-226.

1987

18. „Конструкциите со временските сврзници додека, додека да и додека не во македонскиот јазик и неговите еквиваленти во полскиот“, во *Studia linguistica Polono-Jugoslavica*, Скопје, МАНУ, Одделение за лингвистика и литературна наука. - Скопје: 1987, 5, 241-261.
19. „За поврзаноста на категориите вид и време“, Меѓународна конференција за граматичка структура на словенските јазичи, Битола 1987, во *Прилози на МАНУ, Одделение за линџвистџика и лиџераџурна наука*. - Скопје: 1987, 2, 60-71.
20. „Македонско-полски семантичко-синтаксички паралели (временски релации)“, во *Македонски јазик*. – Скопје: 1987-1988 (XXXVIII-XXXIX), 165-175.
21. „Неодминлив македонистички и балканолошки труд (О. Јашар-Настева „Турските елементи во јазикот и стилот на македонската народна поезија“)“, во *Македонски јазик*. – Скопје: 1987-1988 (XXXVIII-XXXIX), 363-366.

1988

22. „Глаголскиот прилог во македонскиот јазик и неговите еквиваленти во полскиот“, во *Folia Philologica Jugoslavo-Polonica*. - Katowice: Uniwersytet Śląski, 1988, 1, 191-129.
23. „Македонскиот глаголски прилог во преводите на полски јазик“ во *XIV научна дискусија при Семинарој за македонски јазик, литература и култура во Охрид, август 1987*. – Скопје: 1988, 129-139.
24. „Временски релации на минатите настани изразени со вербоид (македонско-полски јазични паралели)“, во *XV научна дискусија при Семинарој за македонски јазик, литература и култура, Охрид, 15-18 август 1988*. – Скопје: 1988, 85-93.
- 24а. „Македонско-полски семантичко-синтаксички паралели (временски релации)“, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“, во *Македонски јазик*. – Скопје: 1988 (XXXVIII-XXXIX), 165-175.

1989,1990

25. „Кон конфронтативната лингвистичка анализа на преводот (врз материјал од македонскиот и полскиот јазик)“, во *Македонски јазик*. – Скопје: 1989-1990 (XL-XLI), 743-751.
26. „Семантика и синтакса на временските односи во македонскиот јазик во споредба со полскиот јазик“. Докторска дисертација. – Скопје: *Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“*, Посебни изданија, кн.19, 1990, 230.

1990,1991

27. „Временски релации на настаните како основа на друг вид релации (временско-условно-причинско-последични односи)“, во XI конгрес на Славистичките друштва на Југославија, Сараево, 16-19 октомври 1985, во *Studia Linguistica Polono-Jugoslavica*. – Sarajevo, *Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine*, 1991, 6, 107-120.
28. „Временски предлошки предикати во македонскиот јазик во споредба со полскиот јазик“, *XVII научна дискусија при Семинарој*

за македонски јазик, литература и култура, Охрид, 13-15 август 1990. – Скопје: 1991, 97-104.

29. „Значаен славистички лексикографски труд“ (Божидар Видоески, Зузана Тополињска, Влоѓимјеж Пјанка), Македонско-полски и полско-македонски речник, Скопје-Варшава: Државно книгоиздателство „Македонска книга“, 1990), во *Македонски јазик*. – Скопје: 1991-1992 (XLII-XLIII).

1993

30. „Глаголски времиња во преводите (македонско-полски, полско-македонски)“, Полско-македонска научна конференција од областа на јазикот и литературата, Катовице, 12-13 јуни 1989, во *Studia linguistica Polono-Jugoslavica*. – Kraków: Polska Akademia Nauk, Instytut Języka Polskiego, 1993, 7, 133-140.
31. „Кон неутрализацијата на негацијата во македонскиот и полскиот јазик“, во зборникот Реферати на македонските слависти за XI Меѓународен славистички конгрес во Братислава. – Скопје: *Македонска Академија на науките и уметностите*, 1993, 117-124.
32. „Кон полифункционалноста на некои сврзнички предикати во македонскиот и полскиот јазик“, во *XIX научна дискусија при Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид, 31.08-02.09.1992*. – Скопје: 1993, 115-128.
33. „Речник на македонската народна поезија“ (под редакција на Тодор Димитровски), обработувачи на III том: Димка Митева и Германија Шокларова-Љоровска. – Скопје: *Институтот за македонски јазик „Крсте Мисирков“*, 1993, 529.

1996

34. „За некои проблеми во врска со усвојувањето на полските падежни односи (за јазичната интерференција – врз материјал од полскиот и македонскиот јазик)“, IV македонско-полска научна конференција од областа на јазикот и литературата, Охрид 28-29 август 1992, во *Folia Philologica Macedono-Polonica, НИП Службениот збор*. – Скопје: 1996, 4, 133-142.
35. „Изразување на причинско-последичните односи во македонскиот јазик во споредба со полскиот“, во зборник: *Реферати од*

- Втората македонско-северноамериканска славистичка конференција за македонистика, Меѓународен семинар за македонски јазик, литература и култура, Охрид, 16-19 август 1994. - Скопје: Универзитет "Св. Кирил и Методиј", 1996, 139-145.*
36. „За некои особености на нереалниот условен период во македонскиот и во полскиот јазик“, во *Славистички студии*. – Скопје: 1996, 6, 138-147.
37. „Прилог кон контрастивното проучување на словенските јазици (врз материјал од македонскиот, полскиот и рускиот јазик)“, во *Материјали од I Научна славистичка руско-македонска конференција*, август 1995. – Скопје: 1996.
38. „Semantyka i Składnia stosunków temporalnych w języku macedonskim i polskim (кон конфронтативното проучување на македонскиот и полскиот јазик)“, V полско-македонска научна конференција од областа на јазикот и литературата, 26-28 октомври 1995, во *Folia Philologica Makedono-Polonica*. – Warszawa: Uniwersytet Warszawski, 1996, V.
39. „Допусните реченици во македонскиот и во полскиот јазик, XXII научна дискусија при Меѓународниот семинар за македонски јазик, литература и култура во Охрид, 21-22 август 1995. – Скопје: 1996.
40. „Временските релации на настаните во македонскиот и полскиот јазик“. Во *Јубилеен годишен зборник, 50 години Филолошки факултет*, Филолошки факултет на Универзитетот во Скопје, Скопје 1996, кн.22, I, 411-422.

1997

41. „Минати настани изразени со вербоиди (deverbativa) во македонскиот и полскиот јазик“, МАНУ, *Прилози. Одделение за лингвистика и литературна наука*, XXII, 1-2, 105-111, Скопје: МАНУ. 1997.

1998

42. „Прилог кон контрастивното проучување на словенските јазици“ (врз материјал од македонскиот, полскиот и рускиот јазик) во *Македонско-руски јазични, литературни и културни врски*

(Материјали од Првата македонско-руска славистичка конференција), Охрид 23-24 август 1995 г. Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје: ФлФБК, 1998, 131-139.

43. „Зависносложените начински реченици во македонскиот, полскиот и чешкиот јазик“, Македонско-чешка научна конференција. Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје: ФлФБК, 1998, 249-255.
44. „Темпоралната организација и видот во македонскиот јазик во споредба со полскиот јазик.“, Во Семантика и структура на словенскиот вид. III, редакција на С. Каролак и Љ. Спасов, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Катедра за македонски јазик и јужнословенски јазици, Скопје: ФлФБК, 1998, 220-233.
45. „Преводите на делата на Блаже Конески, Скопје: 1998, Зборник од рефератите на македонскиот научен собир, посветен на придонесот на Блаже Конески за македонската култура. Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје.

2001

46. „Речник на македонската народна поезија“. Ред. Т. Димитровски. Обработувачи на III том: Димка Митева и Германија Шокларова-Љоровска, *Инстџиџуџи за македонски јазик „Крсџе Мисирков“*, Скопје: 522 стр. од кои 319 стр. се изработени од Германија Шокларова-Љоровска (речничките статии со почетна буква К).
47. „Речник на македонската народна поезија“. Ред. Т. Димитровски. Обработувачи на IV том: Т. Димитровски, Димка Митева и Германија Шокларова-Љоровска, *Инстџиџуџи за македонски јазик „Крсџе Мисирков“*, Скопје: 2001, 375 стр. (Германија Шокларова-Љоровска е автор на материјалот со почетна буква М).

Учество на конференции, собири, конгреси

- Меѓународен славистички конгрес во Братислава и во Краков
- Меѓународна конференција за граматичката структура на словенските јазици во Битола (1987 год.)
- X и на XI конгрес на славистичките друштва на Југославија во Сараево и во Струга

- Полско-македонската научна конференција од областа на јазикот и литературата во Катовице (Полска, 1989 год.)
- Македонско-северноамериканската славистичка конференција за македонистика во Охрид
- Македонско-чешка научна конференција во Скопје
- Множество реферати презентирала на Научната дискусија во Охрид во рамките на Семинарот за македонски јазик, литература и култура.